Tradiții, obiceiuri

Din istoria Sfintelor Paști

Se cuvine să știm măcar în linii generale istoria Paștelui, care pînă odinioară era considerat din voința comuniștilor ateiști doar ca «o sărbătoare religioasă foarte reacționară...»

NE BUCURAM cu toții că, în sfîrșit, ne-am întors și noi cu fața spre tradițiile populare, inclusiv ale sărbătorilor calendaristice creștine. Paștele este sărbătoarea principală a creștinilor (în amintirea învierii lui Hristos) și a evreilor (în amintirea emigrării lor din Egipt, a eliberării din robia egipteană). După cum au stabilit savanții, rădăcinile sărbătorii Paștelui sînt cu mult mai adînci decît creștinismul, ce a apărut la începutul erei noastre. Sărbătoarea pe care o numim astăzi Paște a luat naștere la triburile nomade ale păstorilor evrei antici din Arabia încă în mileniile III—II pînă la Hristos. Funcția inițială a sărbătorii era îmbunarea spiritelor păgînelor, care, la rîndul lor, trebuiau să ofere păstorilor ajutor în perioada primăverii, anume în timpul fătatului vitelor. Pentru îmbunarea spiritelor evreii le aduceau drept jertfă mieii abia fătați. Jertfa aceasta era numită în ebraica veche **pesah**, de unde, după părerea unor savanți, provine și cuvîntul **Paște**, cu diferite variante la popoarele creștine.

După ce în secolele XV—XII pînă la Hristos evreii antici nomazi au cucerit Palestina și s-au stabilit acolo cu traiul, trecînd la agricultura sedentară, sărbătoarea lor specifică — Pesah — s-a contaminat cu altă ceremonie nouă, tot evreiască, de acum cu ocazia începerii secerișului. Sărbătoarea era marcată în ziua cînd luna devenea plină după echinocțiul de primăvară. În timpul acela a luat naștere tradiția evreiască, ce se păstrează și astăzi, de a coace cu prilejul sărbătorii respective așa-numita **mața** — un fel de azimă, făcută din aluat nedospit, nesărat, fără unsoare; azima simbolică era pregătită din făina căpătată din primele boabe ale cerealelor noi. De acolo vine și obiceiul creștinilor de a coace pască.

În sec. VII pînă la Hristos, în legătură cu dezvoltarea la evrei a cultului zeului Iahve, sărbătoarea în cauză a început să fie considerată de acum ca o amintire a plecării, ieșirii în masă a evreilor din Egipt, de sub jugul crunt al faraonilor, precum și în cinstea lui Iahve, care atunci îi conducea poporul evreiesc. De aceea unii savanți văd etimologia cuvîntului Paște în Pesah — plecare, trecere: e vorba de plecarea evreilor din Egipt, trecerea lor peste Marea Roșie în Palestina. Mai tîrziu preoții evrei au imprimat sărbătorii Pesah și ideea așteptării mesiei, izbăvitorului poporului evreiesc. Sărbătoarea Pesah era marcată în zilele de 14—21 a lunii evreiești nisac, ce corespunde lunilor noastre martie și aprilie.

Creștinismul, reluînd din iudaism tradiția sărbătorii Paștelui, a transformat-o în felul său. La popoarele creștine inclusiv la strămoșii noștri, Paștele îmbina două grupuri de tradiții: 1) forme evoluate ale unor obiceiuri evreiești la Pesah; 2) tradiții modificate ale anumitor sărbători de primăvară, consacrate mai multor zei precreștini («muritori» și «învietori» — ai soarelui, vegetației, agriculturii — la mai multe popoare vechi (Osiris la egipteni, Adonis la finicieni și sirieni, Dionisos la greci ș. a.); tradițiile acestea s-au transformat în mituri creștine despre pătimirile, moartea și învierea lui Hristos.

La început Paștele creștinilor era sărbătorit în același timp cu Pesah al evreilor. Însă în sec. II c. n. au luat naștere mituri despre trădătorul Iuda, despre răstignirea lui Hristos de către evrei. Atunci creștinii au hotărît să sărbătorească Paștele separat de evrei. În a. 325 la Sinodul bisericii creștine de la Niceea (în Grecia) s-a decis ca Paștele creștin să fie sărbătorit în prima duminică după echinocțiul de primăvară și lună plină, neapărat deosebit, după o săptămînă întreagă de la Pesah al evreilor. Pentru că evreii se conduc de calendarul lunar (nu solar ca la creștini), Paștele nu are zi constantă în calendar. Ea oscilează între echinocțiul de primăvară (21—22 martie) și 25 aprilie — 7 mai. Pentru fixarea timpului sărbătorii Paștelui pe mai mulți ani preoții alcătuiesc periodic tabele speciale, numite «pascalii».

VOI NUMI aici doar cîteva tradiții vechi simbolice, foarte semnificative pentru marea sărbătoare de primăvară a Paștelui, pe care le respectau bunicii și părinții noștri și la care revenim și noi în anii de la urmă. Mai întîi de toate, în preajma sărbătorii, în Săptămîna Patimilor, se întrerup provizoriu lucrările de cîmp. Se face curat prin ogrăzi, în case, pe străzi. Se pregătesc haine noi, după posibilitate, obiectele vechi se aruncă. Se taie viței și păsări pentru sărbătoare. Se coace pască, cozonac, colaci (exprimă dorința de a avea pîine în anul respectiv). Se vopsesc ori se încrestesc ouă (și ele simbolizează renașterea vieții, regenerarea). Se acordă o mare atenție pregătirii și aranjării mesei în dimineața primei zile de Paști. Oamenii se străduie să nu lipsească de pe masa de Paști un miel sau un purcel, un curcan fript întreg (ca ai casei să fie tot anul împreună), o garafă cu vin roșu (în amintirea sîngelui lui Hristos, cînd era chinuit) ș. a. Înainte de masă toți ai casei se spală cu apă în care au pus ouă roșii și bani — ca să fie și ei roșii ca ouăle, să trăiască în belșug.

Înainte pe alocuri flăcăii, însoțiți de lăutari, umblau pe la casele cu fete mari unde jucau și urau gazdelor bine și noroc.

După masă în prima zi de Paști, precum și în următoarele două zile tineretul se distrează diferit: fac horă; se dau în scrînciob, se joacă în popice ș.a.

La Paști, mai ales, se scot fetele la horă. La fel și flăcăii tineri. Se zice că se dau în scrînciob ca să crească mari păpușoii și alte plante.

Cei căsătoriți (tineri și bătrîni) la Paști petrec, fac «cumpănii», rudele se vizitează reciproc.

DIN DIMINEAȚA primei zile a Paștelui și pînă la Ispas (ori Înălțarea lui Hristos la cer — 40 de zile după înviere) toți se salută doar astfel: «Hristos a înviat!» — «Adevărat a înviat!».

Nicolae BAIEȘU.

Sărbători ciuruite de gloanțe

De Paști copiii umblă cu «agheasmă pe la neamuri», pornind de la nași. Intrînd în casă, ei moaie o stiblă de busuioc în agheazmă și, stropindu-i pe cei prezenți, spun: «Hristos a înviat!»

LA NOI Paștele este prin tradiție o mare sărbătoare. Gospodinele împrospătează locuințele, le văruiesc, spală lucrurile din casă, încrestesc (împestrițează) ouă de găină și de gîscă, aprind candelele pe la icoane, «iar bărbații fac curățenie pe afară: grebleză prin grădini și prin ogrăzi și numaidecît dau foc «gunoaielor». Zic «numaidecît» spre a sublinia că aici avem de a face cu o reminiscență a unei credințe în puterea purificatoare a focului. Aceste ruguri pascale aveau menirea să încălzească pămîntul, să alunge frigul iernii, să sperie duhurile malefice. Există și obiceiul de a sări peste focurile pascale. Aceasta nu este pur și simplu o distracție a tineretului sau o nesăbuință a lui. Vorba e că în vechime practica despre care vorbim era receptată în sens magic: se credea că cei care au sărit la Paști peste foc vor fi feriți de boli în tot cursul anului. Semnificații magice au și așa numitele «denii». În unele sate din Transnistria se obișnuiește, în noaptea de Paști, să se înfășoare niște roți de căruță cu paie, cărora li se dă foc și apoi li se face vînt de pe deal la vale. Aceste feuerwercuri prezintă niște priveliști feerice. Dar dacă ne arătăm curioși la originea și semnificația obiceiului, iar venim la practicile lustrale, adică purificatoare prin foc.

Românii din stînga Nistrului au păstrat pînă în prezent și alte obiceiuri pascale străvechi. Transmitem în continuare cîteva relatări din gura unor oameni din partea locului, Zinovia D. Rotaru, de 62 de ani, din satul Tucmigiu, raionul Grigoriopol, ne-a spus: «Di Paști ni dușem la biserici di cu sari. Ședem s-ascultăm slujba și pi urmî sfințim pasca s vinem dimneața di la biserici, ni punem la masi cu toții, mîncăm. Luăm acolo cîti-o stopci di jin, dac'avem (da ni stăruim s-avem), dam toț șioc, zișem: «Hristos a înviat!» Mîncăm cu toții grămăjoari. Pi urmî ni sculam di la masi. Cari ni mai culcăm și ni mai hodinem, cari ni mai dușem, dacî vrem si huleim, cătam compani. Ni dușem și chemam pi nănașu, pi neamuri și mai huleim, mai luam cîti-un pahar di jin, ni puneam la masi. Ni spalam cu coaji di ou sfințit, cu capicî. Într-o strachini turnăm apî, ni spalam cu toții. Adică și șii mai frumos. Dacî ti spălai cu ou s'capicî — erai mau frumos. Făsem pisănși (ouă încondeiate — E. J.). Li făsem cu murișor, cu bălan și eli erau frumoași».

Marfa lui Nichita Ursu, de 55 de ani, din același sat adaugă: «Di Paști mamăia și tatăia ni scula dimineață și într-o strachinî pune un ou roș s'unu bălan s'capicî bălai, s'capicî gaibini ,una di douîzăși și una di șinși), șanti luam ou roșu și dam pi față și cu ou bălan, cu capicî, șanti la urmî luam bani și ni dușem și ni jiucam ori ni dușem la magazin și cumpăram canfeti. Zișem spasiba ci laca am ajiuns la Paști». Și tot dumneaei ne mai spune că: «Di Paști ouî roș, tot cisto, da cojîli mamăia îi strînje s'îi sule în pod, Pinea șei din nijloc di la pași, crușca șeea, o ține s-o da la vaci. Ochiurile cu brînzî îi mănînși, da crușea șeea din nijloc rămîni. Cînd ajiunjei la sfîntu Gheorghi, ti dușei di cu sari în grădini și scotei rădășini di păpădîi, di razni buruieni, cari sînt în grădini, gătei porția. Dimineața ajiunjei, fărîmai crușea șea di la pași s-o frămîntai cu rădășinîi șelea s-dai la vaci, și aibî mani».

Marfa Ursu ne-a povestit și o legendă interesantă, prin care se explică de ce la Paști se vopsesc ouă roșii și nu se mănîncă bucate pregătite din carne de cucoș. Redăm subiectul rezumativ: Cică atunci cînd Hristos a fost răstignit pe cruce, Maica Domnului a pus la picioarele lui un coș cu ouă. Sîngele, care s-a scurs din rănile lui Iisus, a înroșit ouăle. De atunci la Paști creștinii vopsesc ouă de găină. Cu cucoșul e altă poveste. După ce și-au făcut fapta, adică după ce l-au răstignit pe Hristos, călăii s-au așezat la masă. Un creștin care era pe acolo a spus că Hristos are să învie. Dar unul dintre meseni l-a spus cu ironie mulțioasă că Hristos va învia atunci, cînd va cînta cucoșul cel prăjit de pe masă. Minunea a avut loc: cucoșul a sărit în picioare, a bătut din aripi și a cîntat cît îi ținea gura. De atunci se zice că-i păcat să mănînci carne de cucoș în ziua de Paști.

De Paști copiii umblă cu agheazma «pe la neamuri»; pornind de la nași. Ei tau într-o ulicică agheazmă și, intrînd în casă, moaie o stiblă de busuioc în agheazmă și, stropindu-i pe cei prezenți, spun: «Hristos a înviat!»

Tinerii, flăcăii și fetele, ies la joc pe medeanul satului, se dau în scrînciob, se veselesc.

Efim JUNGHIETU.

Poșta redacției: accente politice

Neamul la nevoie se cunoaște

CITEȘTE numai nu le-a avut și le mai are de îndurat pe acest pămînt strămoșesc țăranul transnistrean. Dar alături de ei fotdeauna a fost, este și va rămîne neamul lui din partea dreaptă a Nistrului — doar neamul, se știe, la nevoie se cunoaște. Și cum să nu se cunoască, dacă prin vinele lui pulsează același sînge.

Am rămas și eu cu bătrîna mea mamă în lacrimi, cînd dănăzi sosise cu doi copilași micuți, refugiată din Transnistria, o nepoată de a noastră, și copilașii erau în lacrimi sub strașnica impresie a rafalelor, trase de gardiști și de kazaci deasupra pașnicului sat, care totdeauna l-a primit pe frații «mai mari» cu pîine și sare, l-a încălzit omenește, așa cum e în stare s-o facă țăranul. Dar ce folos? Asta-i doar povara bunătății noastre.

Astăzi, cînd în Transnistria se varsă sînge, adevăratul neam nu rămîne indiferent față de soarta tragică a consîngenilor săi. Așa precum au procedat și oamenii din satul Cremenciuc, raionul Soroca, unde la bătrîna mea mamă Anica Pînzaru s-a adăpostit nepoata refugiată cu cei doi copilași. De altfel, o deosebită grijă față de soarta acestei familii, trecute prin cumplite încercări la Dorotcaia chiar în primele zile au manifestat Maria Ion Ciriță — primarul satului Cremenciuc, care împreună cu Petru Ion Zolotariov au vizitat familia refugiată, Lucia Nicolae Crețu — vice-președintele comitetului executiv raional Soroca de deputați ai poporului. Au ajutat-o cu o vorbă blîndă de moldovean și cu toate cele ce au putut. N-au rămas indiferenți nici sătenii. Primul l-au împărtășit durerea Galina Tușcă — directoarea școlii din Cremenciuc, pensionara Victa Cîrîță și alții.

Mi-am întrebat nepoata în ce condiții a părăsit cuibul în care trăiește.

— În ajun casa în care trăim, ca și întreaga mahala, a fost ciuruită de gloanțele gardiștilor. Chipurile, îi căutau pe Anatol Dicusară. Învinuindu-l de ceva. L-au găsit. Vina nu s-a adeverit. L-au ținut cine știe pe unde, l-au omorît și tocmai peste o săptămînă l-au adus cu corpul vînăt și l-au înmormîntat sătenii. Soția nu era acasă. Separatiștii au tăcut ca soția nici să nu știe de înmormîntarea soțului, nu cumva prin organele de drept să le ceară socoteală.

Toi la Dorotcaia, povestea nepoata, trei gardiști turmentați de vin ca la comandă au deschis foc și l-au omorît pe Sergiu Ciudin fără nici o pricină.

Sătenii nu se pot lăsa de grijile, lăsate de strămoși pentru a îngriji pămîntul. Aceasta doar ocupația lor de cînd e lumea. Astăzi le-a s-a mai adăugat încă una — să fie feriți de schije și gloanțe, ascunzîndu-se prin beciuri și pribegind prin Basarabia la neamul lor adevărat, fiindcă veneticul și străinul și-a dat arama pe față. Da, ne mai convingem odată: nu e nimic mai scump pe lumea asta ca neamul de sînge.

Elizaveta PÎNZARU,
Or. Soroca.

Oare chiar kazacii nu s-au săturat de războaie?

SÎNT o femeie trecută de ani, am doi copii însurați, nepoții îmi zic «bunică» și în bine minte războiul al doilea de pe lume, pe care pînă mai ieri îl socoteam cel din urmă război. Atunci trăiam prin părțile Bricenilor și, făcîndu-ne cruce, ne rugam ca fiii noștri să nu guste niciodată din amarul tăvălugului de foc ce calcă în dramul său izvor, copac, plantă, așezare omenească. Dar iată că de la o vreme încoace televizorul și radioul îmi spun în fiecare zi că pe cele două maluri ale Nistrului se sting vieți omenești, se împușcă fără milă, de parcă am fi în anul 1944, de-o vorbă.

Îmi place munca cea mare a gospodarului Țării Moldovei care este Mircea Snegur. Dar el este prea bun la inimă, el este prea blînd cu cei răi, cu cei alde Smirnov, Maracuța, Caraman, Andreeva și încă atîția alții. Noi, oamenii simpli de pe amîndouă malurile Nistrului, l-am ales pe Snegur președinte al nostru, ca să se ridice nivelul de viață, să ne dezvoltăm ca o țară liberă și civilizată. Și iată că dl Snegur în loc să-și bată capul de un milion de treburi primăvăratice, trebuie zilnic să se gîndească la respingerea atacurilor de pe celălalt mal, la viața flăcăilor noștri ce-și pun la bătaie cel mai scump lucru — viața. Tot aud la noi, la Cordrița, aud de lume cîtă scîrbă vine dinspre Nistru și eu, ca mamă, mă gîndesc: oare chiar de aceea noi o viață întreagă ne creștem copilul, băiatul, feciorul, ca la un moment dat să dea năvală un fel de cazaci (ce soi de lume o mai fi fiind, și asta?), să tragă cu atîta răutate în odraslele noastre.

O lume întreagă știe că moldoveanul este bun la inimă. Cred că și bunătatea asta trebuie să aibă un sfîrșit.

Ecaterina BOTOȘANU,

Satul Condrița,
raionul Strășeni.

Și copiii se roagă

ȘI COPIII noștri, ai moldovenilor, se roagă să fie pace pe pămîntul nostru, în țara noastră...

Și nu mă întreb: oare actualii conducători ai Rusiei, cei de-i trimit pe ucigași din stepele Rusiei să vină în pașnica Moldovă să ucidă oameni pașnici, truditori, — oare ei n-au copii, n-au nepoți, nu simt ce înseamnă inimă de părinte, ce înseamnă să rămînă copilașii orfani? Și pentru ce această tragedie? În numele cărei cauze?

Tovarășilor, domnilor conducători ai Rusiei! Plecați-vă urechea la ruga celor mai mici cetățeni ai Moldovei. Lăsați-ne în pace. Chemați-i pe kazacii voștri în Rusia voastră. Dați-le de lucru, vedeți că se desprimăvărează, puneți-i să lucreze pămîntul lor acolo, pe la Smolensk, Sverdlovsk, Cerkask, Tomsk, Vorkuta etc, să crească pîine, să aibă ce mînca. Nu-i trimiteți în Moldova Noastră. În Sfînta Scriptură se spune: «Nu scoate sabia din teacă, căci de sabie vei pieri!» Iar porunca a șasea glăsuiește: «Să nu ucizi». Deci gîndiți-vă domnilor, la aceste preveniri.

Dumitru GAFTON,
pensionar din satul Larga, raionul Briceni.

Mare-i jalea...

Mărturisirile Elenei SANDU, locuitoare din satul Coșnița, raionul Dubăsari, născută în anul 1912, refugiată.

IACA e aproape luna de cînd sîntem aici, la hotelul «Moldova», de cînd am fugit de acasă, lăsîndu-le pe toate în plata Domnului. Mi-am pregătit comînd de moarte, că am de amu 80 de ani împliniți și nu știu ce voi mai găsi pe acasă. Nu știu dacă am să mai ajung să mă întorc la cuibul meu. Is venită aici cu trei fitce care trăiesc cu mine în sat, și cu a patra din Pîrîta unde e măritată. Toate au copiii lor, de toți 14 la număr, da Ileana, cea din Pîrîta, trebuie să nască de azi pe mîine pe al șaselea copil. Ce are să fie mai departe nu știu.

Noi una vrem: să fie pace, să ne ducem pe la casele noastre, acolo unde am avut de toate, să ne lase să lucrăm pămîntul, cu afară-i primăvară și ceom mînca la anul, dacă n-om pune acum în pămînt sămînță pentru roada nouă. Iaca stăm aici fără de treabă, și nu găsim loc mîinilor noastre, care-s deprinse să lucreze, să nu stea degeaba. Arde inima în noi cîte am face acuma acasă, în preajma Paștilor, dar noi nicidecum nu ne putem apropia de sat.

Fiicele estea din Coșnița, lasă copiii pe mine și pe Ileana și se mai duc ziua în sat, mai fac cîte ceva pe apucate, pentru că nu vrem să stăm pe capul cuiva, să ne hrănească. Una dintre fiice, Eugenia, îi mulgătoare și se repede chiar și la fermă la muls vitele, că de mică copilă acolo a lucrat și l-i jale de animalele celea. Printre gloanțe da așa se duce. Sara vin înapoi, la Chișinău, că se tem să rămînă noaptea în sat. Bărbații sînt acolo pe loc. Ziua poate că mai lucrează cîte ceva, noaptea însă păzesc satul, pentru că au copii și trebuie să apere pămîntul lista, că în altă parte n-au unde se duce.

Doamne, atîta scîrbă am tras, atîta am plîns, că mă întreb cui și ce rău am făcut de avem asemenea chinuri de tras. Mi-i jale cel mai tare de copiii știa, fiindcă mă întreb ce au văzut ei în viața lor scurtă, ce-i așteaptă mai departe. De mine nu-mi pasă, eu mi-am trăit traiul și mi-am mîncat mălaiul, bun rău cum a fost. Atît că aș fi vrut să mor acasă, ca o creștină ce sînt, să fiu îngropată în satul unde am trăit, alături de rudele ce le-am avut. Să mă petrecă pe drumul din urmă toți cei opt copii ce i-am crescut și i-am pus pe picioare, că așa-i omenește, așa-i lăsat de la Dumnezeu, eu însă nu știu unde mă poate găsi ceasul cel din urmă.

Doamne, Doamne, oare cîte mai are de tras pămîntul ista, că de cînd mă știu tot de rele a avut parte. Am trecut prin toate urgiile cîte au fost și iaca amu, la bătrînețe, nu-mi dau pace păgînii să stau la casa mea și să aștept cinstit Cel de Sus mă va chema la Împărăția lui. N-avem pretenții la cei ce ne-au primit aici de hrănit ne hrănesc, acoperă deasupra capului ne-au dat, dar iarăși — vrem acasă, la cuibul nostru, la sărăcia noastră, vrem să fie pace, să nu se ucidă oameni, că aman jalea-i mare cînd nu mori moartea ta.

La Ministerul Apărării

Ne cheamă baștina

CONFORM Decretului Președintelui Republicii Moldova din 20 martie 1992 toate unitățile militare dislocate pe teritoriul Moldovei trec sub jurisdicția republicii, cu excepția armatei a 14-a, care mai ieri a fost subordonată Ministerului Afacerilor Interne al fostului. Deci începînd cu acea zi decretul amintit este tradus în modul cel mai consecvent în viață.

Actualmente în majoritatea unităților militare are loc inventarierea averii acestora, lucru efectuat de comisii speciale ale Ministerului Apărării Naționale.

O problemă destul de importantă ce se află acum în fața acestui departament de stat este cea a încorporării tinerilor în forțele armate naționale, ce va începe în primăvara anului curent. Tinerii înrolați vor putea depune în curînd jurămîntul de credință republicii, textul căruia e de acum pregătit.

Ca să nu apară diverse probleme în procesul constituirii forțelor armate, ostașii care își satisfac serviciul militar în actualele unități militare, dar au fost chemați la oaste din alte republici ale fostei Uniuni, vor fi trimiși în mod organizat la baștină.

Voi menționa: conform înțelegerii de la Kiev din 20 martie, ofițerii care vor binevoi să rămînă în Moldova pentru a-și continua serviciul militar vor depune jurămîntul. Cei care vor să se reîntoarcă în Ucraina, Rusia sau în alte state suverane vor avea posibilitatea s-o facă ceva mai tîrziu, continuînd să slujească încă timp de 1—2—3 ani la noi pe bază de contract. Deci li se oferă ocazia ca în acest răstimp să-și rezolve problemele legate de apartament, serviciu, etc. Iar ofițerilor care nu vor dori să rămînă în Moldova nici cu jurămînt, nici cu contract, conform înțelegerii li se va oferi posibilitatea să se strămute în unitățile Comunității Statelor Independente. Un alt aspect al problemei e acela că ofițerilor, care vor să rămînă în Moldova, dar nu cunosc limba de stat, li se dau trei ani pentru a o însuși.

Din mai multe motive problema cadrelor rămîne destul de dificilă. Cunoaștem cu toții practica Armatei Sovietice în ceea ce privește pregătirea cadrelor și, din păcate, ea se răsfrînge și asupra corpului de ofițeri moldoveni. Așa s-a întîmplat că o mare parte dintre cei 3 mii de ofițeri, care sînt înregistrați acum, au profesii asemănătoare. Dar Ministerul Apărării Naționale face totul pentru a găsi căile necesare de soluționare a unor astfel de probleme.

E îmbucurător faptul că mulți pămînteni de ai noștri nu așteaptă invitații speciale sau ca cineva să le promită marea cu sarea (deși în Legea cu privire la asigurarea socială a militarilor, adoptată recent de Parlamentul republicii, sînt prevăzute toate înlesnirile respective), ci singuri vin, scriu, telefonează și își propun serviciile. Aceasta ne convinge încă odată că oamenii noștri oriunde s-ar afla, rămîn legați cu sufletul și cugetul de Patria lor — Moldova. Și în momentele de cumpănă pentru poporul ei nu pot rămîne indiferenți față de soarta pămîntului străbun.

Într-adevăr, oare nu e destul că decenii la rînd flăcăii noștri au apărat o cauză străină neamului, aspirațiilor lui de libertate și independență în Ungaria, în Cehoslovacia, în Afganistan. În îndepărtata Cubă? Oare nu a sosit ora să ne apărăm și moșia străbună de uneltirile și fărădelegile veneticilor? Și nimeni n-o va face mai bine, mai cu credință decît feciorii și bărbații acestui neam și acestui plai.

Gheorghe BULGARE.